

Lausunto työryhmämietinnöstä hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamiseksi

VD/364/03.00.00/2025

PT/RK-K/TE/SV/MT

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa asettamansa työryhmän laatimasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta.

Hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin ehdotettavilla muutoksilla on tarkoitus huomioida pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman hankintalakiin liittyvät tavoitteet. Muutosten tavoitteena on lisätä tehokkuutta ja kustannussäästöjä julkisissa hankinnoissa. Hallitusohjelman mukaisesti ehdotuksessa esitetään sidosyksiköiden käytön rajoittamista hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusosuutta koskeva vaatimus (10 prosenttia). Muina uudistuksina Hankintalakia muutetaan muun muassa markkinakartoitusten, hankintojen osiin jakamisen sekä valitusmahdollisuuksien lisäämiseen tähtäävillä muutoksilla. Lisäksi lain tavoitteisiin lisättäisiin nimenomaisesti vastuullisuuden huomioiminen hankinnoissa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

Lausuntopyyntö ja työryhmämietintö löytyvät lausuntopalvelu.fi -palvelusta osoitteesta:
<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=ace05d59-c8e0-41c3-acbb-1c87e4cd1a23>

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausunnon toimittamista 11.3.2025 mennessä. Lausunto on laadittu lausuntopyynnössä esitettyjen kysymysten mukaiseen muotoon.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää mm. esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunginhallitus 24.2.2025 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa työ- ja elinkeinoministeriölle oheisen liitteen mukainen lausunto

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 10.3.2025 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa työ- ja elinkeinoministeriölle oheisen liitteen mukainen lausunto

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sakari Rokkanen teki liitteen mukaisen muutosesityksen lausuntoon kaupunginhallituksen jäsenen Mika Kasosen kannattamana.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta täytyy äänestää ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Rokkasen muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 7 jaa-ääntä (Karinen, Tammi, Abdi, Kaukola, Haapalainen, Rämö, Valtanen) ja 8 ei-ääntä (Rokkanen, Kasonen, Raja-aho, Orpana, Lundell, Niikko, Suoniemi, Tuomela). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsenet Ulla Kaukola, Visa Tammi, Faysal Abdi ja Tuija Haapalainen jättivät asiaan seuraavan eriävän mielipiteen:

Paheksomme sitä, että viranhaltijoiden virkavastuulla laadittu lausunto on vesitetty poliittisin perustein, mikä ei ole Vantaan eikä veronmaksajien etu.

Sidosyksikköjen omistusrajaus ei ole perusteltu markkinoiden toimivuuden eikä kustannusten kannalta. Sidosyksikkösääntelyn taloudellisten vaikutusten arviointi on erittäin puutteellinen. Esitetty omistusrajoitus on ongelmallinen myös perustuslain turvaamien omaisuuden suojan ja kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta.

Hallitus on kauniisti puhunut sääntelyn vähentämisestä, mutta on nyt sitä itse lisäämässä ja samalla lisäämässä merkittävästi kunnille aiheutuvia kustannuksia. Sidosyksikköjen omistusrajauksella vaikeutetaan tarpeettomasti kuntien yhteistoimintaa ja menetetään seudullisten kuntayhtiöiden tuomat edut. Kunnat ovat saavuttaneet merkittäviä kustannussäästöjä sillä, että ne ovat voineet keskittää tiettyyn toimintaan tai palvelutuotantoon erikoistuneita asiantuntijoita yhteiseen yhtiöön. Seudulliset sidosyksiköt ovat myös ehkäisseet päällekkäistä hallintoa ja kuntien keskinäistä kilpailuja rajallisista osaja- ym. resursseista. Lisäksi seudulliset sidosyksiköt ovat mahdollistaneet pienten kuntien hyötymisen isompien kuntien resursseista ja suuresta volyymistä.

Vantaan DigiOne-hanke on hyvä esimerkki lakimuutoksen järjettömyydestä. Lakimuutoksen kustannukset voisivat Vantaan osalta olla miljoonia euroja pelkästään yhden hankkeen, nimittäin DigiOne-hankkeen osalta. Vaikka DigiOnen osalta löydettäisiin neuvotteluissa sidosyksikköhankinnat mahdollistava omistusjärjestely, tarkoittaisi tämä käytännössä sitä, että alun perin koko kuntakentän

käyttöön tarkoitettulla ja Business Finland Oy:n osin rahoittamalla järjestelmällä voisi jatkossa olla enintään kymmenen käyttäjäkuntaa. DigiOnen käyttäjämäärän supistuminen kymmeneen kaupunkiin ei ole tehokasta julkisten varojen käyttöä eikä tue myöskään valtion tavoitteita opetuksen laajan kansallisen tietovarannon aikaansaannista.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle KH 10.3.2025
- Vantaan kaupungin lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle KH 10.3.2025 muutokset näkyvissä
- Äänestysraportti KH 10.3.2025 § 8

Täytäntöönpano: Konsernipalvelut

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Samuli Vartiainen, konsernilakimies (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)